

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ

Υπό κ. ΚΛΑΥΔΙΟΥ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ

“Ορια έλέγχου (Span of Control) ἰσχυρίζονται αἱ δυνατότητες ἀσκήσεως ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως τῆς ἐλεγχομένης ὕλης καὶ δὴ εἰς τὸν διοικητικὸν τομέα. Αἱ δυνατότητες αὗται ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῶν γνώσεων, τῆς εὐφυΐας, τῆς προσοχῆς καὶ τῆς ἐν γένει δραστηριότητος τοῦ διοικητικοῦ προϊσταμένου, συναρτῆσει βεβαίως πρὸς τὰ ἐκάστοτε ὑφιστάμενα χρονικὰ καὶ γεωγραφικὰ ὅρια καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀμέσως ὑπ’ αὐτοῦ ἐποπτευομένου ἐμψύχου καὶ ἀψύχου ὕλικου.

Ἐπὶ τῇ βάσει ὀργανωτικῶν μεθόδων, ἐπιδιώκεται σήμερον ὁ ἀκριβῆς καὶ ὀριστικὸς προσδιορισμὸς τῶν ὀρίων ἐλέγχου, κατὰ περιπτώσεις, πρὸς καθορισμὸν ἐτέρων ἀσταθμίων παραγόντων, ὡς ἐ.π., τῶν ἐξῆς: Τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἐντάσεως τῶν προβλημάτων, τῶν ὁποίων αἱ θέσεις καὶ αἱ σχέσεις ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς δραστηριότητος δεδομένης οἰκονομικῆς μονάδος. Τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐκτάσεως τῶν εὐθυνῶν τῶν διοικητικῶν προϊσταμένων καὶ ὑφισταμένων, ὡς καὶ τῆς διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως. Τοῦ ἀνωτάτου ὀρίου ἀριθμοῦ τῶν ἀμέσως ὑφισταμένων, ὁ ὁποῖος, κατὰ τοὺς εἰδικούς, δεόν νὰ κυμαίνεται, κατὰ τὰς περιπτώσεις ἀπασχολήσεως, μεταξύ 6 καὶ 12.

Ἐὰν ὁ διοικητικὸς προϊστάμενος συγκεντρῶν ὑπερβολικὴν ἐξουσίαν καὶ δὲν μεταβιβάξῃ τμῆμα αὐτῆς εἰς τοὺς ἀμέσως ὑπ’ αὐτόν, τότε οὗτος δὲν ἐπαρκεῖ δι’ ἀσκήσιν ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν ἐποπτεύῃ, πέραν ἐνὸς προτύπου σημείου, μεγάλον ἀριθμὸν ἐμψύχου καὶ ἀψύχου ὕλικου. Κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν εὐθυνῶν του, ὁ προϊστάμενος δεόν νὰ λαμβάνῃ ὑπ’ ὄψιν του, οὐχὶ μόνον τὰς ἀμέσους αὐτοῦ σχέσεις μετὰ τῶν ὑφισταμένων του, ἀλλὰ καὶ τὰς διασταυρουμένας τοιαύτας μετὰ τῶν ὑφισταμένων αὐτοῦ. Ἡ ἔκτασις, τέλος, τῆς καθέτου καὶ ὀριζοντίου διοικητικῆς ἱεραρχίας ἀποτελεῖ συνάρτησιν τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ὀργανικῆς καὶ γεωγραφικῆς κατανομῆς τῶν αὐτοτελῶν λειτουργιῶν δεδομένης οἰκονομικῆς μονάδος (1).

1) Σχετικὴ βιβλιογραφία: D. Dale: Planning and developing the company organization structure. New York, American Management Association, 1952, σσ. 51-60. R. C. Davis: The fundamentals of top management. New York, Harper, 1951, σ. 275. L. Gulick and L. Urwick (editors): Papers on the science of administration. New York, Institute of Public Administration of Columbia University, 1937, σσ. 183-7. E. Petersen and E. G. Plowman: Business organization and management. Chicago, R. D. Irwin, 1948, σσ. 97-463.